

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Libertatibvs Ecclesiae Gallicanae

Charlas, Antoine

Leodii, 1684

Cap. IV. De jurisdictione immediata Summi Pontificis in omnes Fideles
quantum ad forum internum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38227

eis quadam interdēta esse noscuntur, hæc eadem constitutio gestis est publicis inferenda, quatenus sicut in nostris, ita quoque in Regalibus scri- niis teneatur.

16. Quin etiam de universa Ecclesia pessimè sentiret, qui eam errasse putaret in approbandis iis, quæ Romani Ponti- fices circa fideles præstiterunt, non consentientibus, ali- quando etiam repugnantibus illorum Episcopis, aliisque Præ- latis inferioribus. Quot enim sacrilegia perpetrata fuissent, quotque alia peccata commissa, si v. g. cum facultate à Papa immediatè concessa non potuissent Religiosi, aut alii Fideles sua peccata confiteri Confessariis ab ipso assignatis sine licen- tia, vel etiam contra prohibitionem propriorum Parocho- rum, aut Episcoporum? sed de hoc adhuc in capitibus se- quentibus.

17. Concilium generale Lateranense anno 1215. cap. 5. ex- pressè affirmavit, quod Romana Ecclesia disponente Domino SUPER OMNES ALIAS ordinaria potestatis obtinet Principatum, utpote Mater uni- versorum Christi fidelium, & Magistra.

18. Eandem doctrinam professi sunt Doctores Gallicani etiam à tempore schismatis. Thomas ab Argentina Præceptor Theologiæ in Academia Parisiensi circa annum 1445. in 4. sent. dist. 24. art. 4. sic scripsit; Ratione officii super Presbyteralem dignitatem inveniuntur in Ecclesia quinque gradus singularis dignitatis, quorum primum tenent Episcopi, secundum Archiepiscopi, tertium Primates, quartum Pa- triarchæ, quintum Papa, sive Romanus Pontifex, à quo tota Monarchia fide- lium tanquam ab uno Principe universalem, & eam hoc immediatam habente potestatem super omnes, & singulos Fideles, cuiuscumque conditionis, existant, convenientissimè gubernatur.

C A P U T I V.

De iurisdictione immediata summi Pontificis in omnes Fi- deles quantum ad forum internum.

1. **F**orum internum vocatur, in quo solvuntur, vel ligantur conscientiæ, remissis, vel retentis peccatis, & cen- suris, sine ordine ad externum Ecclesiæ regimen. Dum ergo

326 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
quæritur an summus Pontifex habeat jurisdictionem imme-
diatam in omnes Fideles quantum ad forum internum; sen-
sus est, an possit per se vel per alios à se delegatos injun-
gere satisfactiones pro peccatis, & ab ipsis, vel à censuris ab-
solvere Fideles, sine consensu Pastorum ordinariorum, qui-
bus subjecti sunt. Quocirca, licet quæ hæctenus dicta sunt,
hujusmodi potestatem probent, eam tamen juvat speciatim
confirmare.

2. Eruditissimus P. Christianus Lupus existimavit eam col-
ligi ex epist. 49. sancti Aviti Episcopi Viennensis, quæ est ad
Ansemundum intercedentem pro juvene pœnitentiæ, ob con-
stupratam Virginem Deo sacram, addicto. Innuvit enim sanctus
Episcopus juvenem, ut absolutionem extorqueret, minita-
tum se fuisse provocationem ad Romanum Pontificem; *Licet
diversas in me flammæ evomat, & ad Romana forsân Ecclesia audientiam
voce, &c.* Poterant quidem illæ minæ intentari circa alia,
quàm circa pœnitentiam impositam, quia sequitur; *Et si ad-
huc placet, etiam filios me habere dicat, &c.* Verùm præterquam
quod hinc saltè in fertur Episcopos Gallicos jam tum tem-
poris, hoc est, circa finem quarti sæculi Romæ judicari solitos,
quandoquidem addit S. Avitus; *Nec minas suas adsentatione plu-
cabo, nec fatigationes itinerum verebor.*

3. Sed cum tempore Nicolai I. constans esset usus, non
refragantibus etiam ipsis Episcopis Gallicanis, ut Laicorum
causæ Romæ judicarentur, necessariò consequitur jam antea
jurisdictione usos fuisse Romanos Pontifices immediatè in fi-
deles Episcopis Gallicanis subjectos. *An Laicorum, & vulgariùm po-
pulorum iudicia,* inquit S. Pontifex epist. 42. quæ est ad univer-
sos Episcopos Galliæ, & refertur in Concilio Romano septimo;
*Inter majora negotia ponitis, quos penè quotidie cum vestris, & sine vestris
epistolis ad discutiendos, & judicandos suscipimus, & discussos, vel judica-
tos, vel absolutos dii iudicemus? Denique aut secularium iudicia inter magna,
& Episcoporum inter minora negotia collocabitis, & vobis Episcoporum, nulli
Laicorum iudicia reservabitis: aut certe, &c.*

4. Cum Gregorius VII. in Concilio Romano an. 1074.
Clericis præcepisset continentiam, & ut uxores dimitterent,
aut ab altaris ministerio abstinerent, illudque Decretum plu-
ribus, in Germania præsertim durum nimis & grave vide-
retur

retur, contumaciam suam excusare cœperunt ob indulgentiam Episcoporum, quibus obedire satis esse causabantur. Apologeticum tractatum scripsit Autor, Bernardus nomine, in quo summi Pontificis auctoritatem & in Episcopos, & in Episcoporum subditos tuitus est, maximè cap. 23. & 24. istud sic inchoat; His autem rationibus & hoc declaratur, quod cuiusvis Episcopi Parochianus potius Domino Apostolico, quam proprio Episcopo obedire debet, cum auctoritas proprii nullatenus eum ab Apostolica damnatione valeat liberare, si Apostolicis præceptis inobediens extiterit. Et è contra Dominus Apostolicus si ei obedierit, eundem ab omni violentia proprii Episcopi facillimè poterit defendere, videlicet & ipsam Parochianum ejus ditione penitus emancipando, & Episcopum ab injuria per correptionem & damnationem Apostolica auctoritate refrinando. Attendant sane cuiusvis Episcopi subditus, ne vel proprio Episcopo contra Apostolica præcepta obediat in aliquo, &c.

5. Egrè tulerat Henricus Episcopus Leodiensis, quod unus ex suis subditis ab eodem sancto Pontifice fuisset absolutus; quamobrem Gregorius cum epist. 4. lib. 6. graviter reprehendit. Lectis, inquit fraternitatis sue litteris, non eâ te quâ decuit Apostolicam Sedem reverentiâ, sibi scripsisse, sed nos de absolutione illius Parochiani tui, qui olim ad nos venit, mordaci invectione reprehendisse, tanquam Apostolica Sedis non esset auctoritas, quoscunque, & ubicunque vult ligare & absolvere... Intelligas te aut spiritu presumptionis, aut ignorantia contra auctoritatem sanctæ Romanæ Ecclesiæ verba jactasse, quasi incitando Orientales, qui contra Beatum Papam Julium obloqui præsumserunt, eo quod ipse sanctissimum Athanasium Patriarcham sine assensu eorum absolverat.

6. Non fuit ea, ut nonnulli calumniari videntur, Romanorum Pontificum usurpatio; sed jus Divinum à Patribus aliisque sanctis Doctoribus aut expositum, aut insinuatum. S. Joannes Chrysoströmus homil. ult. in Joan. super hæc verba; sequere me; sanctum Petrum cum S. Jacobo Episcopo Hierosolymitano conferens, docet hunc soli Ecclesiæ Hierosolymitanæ, illum toti orbi à Christo præpositum fuisse, unde sequitur Successores Petri eandem ubique terrarum jurisdictionem habere, quam singuli Episcopi in propriis Diœcesibus. Quam sententiam secutus est ac sic expressit Euthymius Zigabonus in eadem verba Joan. ult. Hinc rursus ostendit, quod præ cæteris familiarem eum faciat, ac ampliore dignetur honore, ut etiam promptior fiat. Quod si quis dicat: Quomodo ergo Jacobus Hierosoly-

mi-

mitanam accepit Sedem 2. Dicemus quod Petrus orbis constitutus est princeps.

7. Sanctus Thomas jure Angelus scholæ dictus multis in locis docet summum Pontificem proprium esse Fidelium omnium Pastorem, quemadmodum Episcopus proprius est Pastor omnium suæ Diœceseos Christianorum, & Parochus suorum Parochianorum, ac sicut jurisdictio Parochi super suos Parochianos non impedit, quin eorum etiam proprius & immediatus Pastor sit etiam summus Pontifex. Papa, inquit opusc. contra impug. Relig. cap. 4. qui obtinet vicem (Christi) in tota Ecclesia Universalis Ecclesia sponsus dicitur; Episcopus autem suæ Diœcesis, Presbyter autem suæ Parochia, unde & Diœcesis sponsus Papa est, & Episcopus Parochia. . . . . Unde patet, quod ex hoc, quod Papa, vel Episcopus audit confessionem Parochianorum, vel alii audiendam committit; non sequitur, quod sint plures unius Ecclesie sponsi. Dixerat autem antea; Ad illud quod postea objicitur, quod quilibet tenetur in anno semel confiteri, dicendum, quod Sacerdos proprius non solum est Parochialis, sed etiam Episcopus, vel Papa, ad quos pertinet cura ejus, quam ad Sacerdotem, ut multipliciter ostensum est. Videri potest idem sanctus Doctor in 4. sent. dist. 19. quæst. 1. art. 3. quæstiunc. 1. c. gen. l. 4. c. 76.

8. Eandem doctrinam tradit S. Bonaventura scholæ alter Angelus in 4. sent. dist. 29. art. 3. quæst. 1. & adhuc expressius in opusc. in quo decernitur; quare fratres Minores prædicent, & confessiones audiant. Quatuor sunt, inquit, curæque plebis Parochialis proprii Sacerdotes: Primus & præcipuus est summus Pontifex, cui tota Ecclesiastici gregis cura singularissimè commissa est. Ita quod omnes inferiores Ecclesie Rectores curam & totam potestatem, quam habent super subditos, ab ipso accipiant mediatè, vel immediatè. Et infra: Unde cum Plebanus possit aliquibus committere, ut vice sui plebi suæ prædicent, & eorum confessiones audiant, & absolvant, & penitentias injungant, ita quod sic absolutes non oporteat illo anno Plebanis suis iterum confiteri nisi velint; Multo magis potest hoc Episcopus, & maxime summus Pontifex, qui sicut ubique habet potestatis plenitudinem, ita & commissam sibi gerit omnium Ecclesiarum sollicitudinem, &c.

9. Utrique præiverat amborum Magister Albertus Magnus in 4. sent. dist. 19. art. 10. Ad aliud, inquit respondens argumento, seu objectioni tertiæ; dicendum, quod loco Christi in terris non est nisi unus Papa, & ille potest facere (id est absolvere) in omnibus, sed

sed alii in partem sollicitudinis vocati sunt; Et ideo non licet eis extendere jurisdictionem ultra quam permiffum est eis.

10. Eos secutus est Augustinus Triumphus quæst. 19. art. 5. cujus est hæc resolutio; Papa immediate potest in qualibet Diocesi, vel Parochia quicquid potest Episcopus vel Sacerdos.

11. Quæ quidem sententia ita indubitata fuit apud Theologos sequentes, ut nonnulli eam de fide esse afferant. Vasquez in 3. partem D. Thom. quæst. 93. art. 1. dub. 1. cum Medina. Hæc sunt primi verba; Quod non intelligatur in Decretali (omnis utriusque sexus) proprius Sacerdos Parochus; sed etiam Pontifex, & Episcopus, esse de fide docet Medina; Et infra dubio illo sexto probabimus. Quo in loco eandem doctrinam fufius prosequitur. Sed certioribus nititur illa doctrina fundamentis.

12. Joannes XXII. cap. *vas electionis*. de hæret. in Extravag. com. propositiones istas damnavit. Primò, quod confessi fratribus habentibus licentiam generalem audiendi confessiones teneantur eadem peccata, quæ confessi fuerant, iterum confiteri proprio Sacerdoti. Secundo quod stante omni utriusque sexus edicto, Romanus Pontifex non potest facere, quod Parochiani non teneantur omnia peccata sua semel in anno proprio Sacerdoti confiteri, quem dicit esse Parochialem Curatum; imò nec Deus hoc facere posset: quia ut dicatur, implicat contradictionem. Tertio quod Papa non potest dare potestatem generalem audiendi confessionem, imò nec Deus, quin confessus habenti licentiam teneatur eadem confiteri proprio Sacerdoti, quem dicit esse proprium Curatum. Quas propositiones hæc censurâ notavit. Omnes articulos, & quemlibet eorum, tanquam falsos, & erroneos, & à doctrina sacra devios auctoritate apostolica condemnamus, & reprobamus; Prædictorum doctrinam contrariam veram, & Catholicam asserentes; scilicet quod illi, qui prædictis fratribus confitentur, non magis teneantur eadem peccata confiteri iterum, quam si ea alias confessi fuissent, eorum proprio Sacerdoti Iuxta CONCILIUM GENERALE. Ultima verba Constitutionem istam factam esse significant ad interpretandum Concilium œcumenicum Lateranense, quod officium ad summum Pontificem pertinet. Hanc autem interpretationem amplexa est Ecclesia, ut nesciam quomodo sine errore inficiari quis possit, cujuslibet fidelis proprium Sacerdotem esse, non solum Parochum, sed etiam Episcopum, & summum Pontificem.

13. Ante id tempus, sanctus Bonaventura in exposit. cap. 9. Regulæ ff. Minorum sic scripserat; Possunt fratres Apostolicâ ordi-

natione in privilegiis Ordinis expressa audire cuiuscumque Sacerdotis Parochialis ipso inconsulto, vel etiam contradicente, si auctoritatem habeant ab Episcopo audiendi. Et quia Curia Romana hoc determinat, hæreticum est aliud penitentiæ affirmare. Sicut patet dist. 22. cap. Omnes; patet etiam Papam posse talia in Ecclesia ordinare, quia certum est, quod distinctio curarum, & delatio jurisdictionum ab auctoritate processit Ecclesie Romanae. Docet tamen ibidem sanctus Doctor quo animo ad huiusmodi functiones accedere debeant Regulares, scilicet ob Ecclesie necessitatem, non proprio motu. Eosque, qui secus agant demerere damnari; Ad objectum de agnitione vultus respondeo, quod si Sacerdos proprius scire possit, & vellet sufficiens consilium super subditos impendere, nullus sane mentis quæreret immiscere se confessionibus ad ipsum non pertinentibus audiendis.

14. Paulò antea Facultas Theologica Universitatis Parisiensis potestatem summi Pontificis in omnes Fideles, etiam quantum ad Sacramentum Pœnitentiæ declaraverat, ut referatur à Cæsare Egalsio in hist. Universitatis tom. 3. ad annum 1252. non solum licere, sed etiam congruere, ut qui voluerint, sua peccata confiteantur Papæ, seu Pœnitentiariis ejus, etiam contradicentibus Sacerdotibus Parochialibus, & doctrinam contrariam erroneam esse; Omnibus præsentibus litteris inspecturis M. Naimericus Cancellarius Parisiensis, ceterique Sacra Scriptura Parisienses Doctores, quorum sigilla præsentibus litteris sunt appensa, salutem in Domino. Universitati vestra volumus esse notum, quod consulti sumus à quibusdam, utrum Sacerdote Parochiali contradicente, vel invito, Parochianus ejus Domino Papæ, seu Pœnitentiariis suis, vel suo Episcopo, aut Pœnitentiariis ipsius, cum voluerint, peccata sua valeant confiteri, atque ab eisdem penitentiam pro commissis recipere salutarem. Cui consultationi respondentes diximus, & dicimus in hoc unanimiter consentientes, prædicta licite posse fieri, & debere. Si qui autem dicant, aut dixerint contrarium, quantum in nobis est reprobamus, erroneum reputantes. Actum anno Domini 1252. mense Januario. Anno autem 1484 Petrus l'Aillier coactus fuit ab eadem Academia revocare hanc propositionem; Summus Pontifex Joann 22. non potuit condemnare de Poliacò nec facere decretalem vas electionis. Apud Maurclerum de Monarchia 4. part. lib. 8. cap. 6.

15. Concilium Tridentinum sess. 14. de refor. c. 7. declarat summo Pontifici competere facultatem reservandæ sibi certorum casuum absolutionis, pro suprema potestate sibi in Ecclesia uni-

resali tradita. Ubinam autem Scripturarum legitur, aut ex qua traditione habetur, non posse Papam subditos aliis Prælatiſ fideles, per se vel per suos delegatos absolvere, nisi ubi potestate absolvendi cæteris Pastoribus adempta, eam sibi reservaverit.

16. Canonici Juris Interpretes circa Decretum illud Concilii Lateranensis, quod incipit, *Omnis utriusque sexus*; in eundem sensum illud communiter interpretati sunt, in quem Theologi, tantaque est Doctorum omnium Catholicorum in eam mentem consensio, ut Ecclesiæ universæ dicenda sit.

17. Illam Episcopi Gallicani, ut certam amplexi sunt, quod in plerisque illorum libris, qui Rituales dicuntur, animadvertere licet, ac etiam in aliquibus Statutis Synodalibus. Galterus Episcopus Pictaviensis in Synodo habita anno 1284. luculenter profertur circa suæ Diocæsis fideles summi Pontificis auctoritatem; *Cum nonnulli* (verba sunt illius Antistitis cap. 3.) *Subditi nostri Sacerdotibus, quibus cura animarum non est ab Episcopo, vel ab alio habente auctoritatem Apostolicam, vel aliâ competentem super hoc potestatem, Ecclesiastica Sacramenta absque licentia nostra, vel proprii Sacerdotis, & etiam nonnunquam à prohibito, scienter accipere non formidaverint, nec formident in suarum periculum animarum, cum à tali absolvi nequeant, vel ligari, &c.* Notanda hæc verba habente auctoritatem Apostolicam. Subditi sunt à Concilio Chalcedonensi Episcopis Monachi, nihilominus cum Episcopi nonnulli, sive avaritia, sive malitiâ eos vexare, atque in disciplina monastica perturbare cœperunt, coacti sunt Romani Pontifices Monachos ab Episcopali jurisdictione, vel partim, vel omninò eximere. Licet autem decursu temporis aliquorum Monachorum ambitio, ac libertatis desiderium sapientem illam dispensationem in abusum converterint, necessariam tamen fuisse intellexerunt Episcopi, quippè cum exemptiones videamus ab ipsis aliquando approbatas, aliquando ultrò indultas, probumque, ac moderatum exemptionum usum regularem disciplinam plurimùm juvisse, magnumque attulisse Ecclesiæ emolumentum.

18. Ità cum Prælati regendæ fidelium multitudini per se, aut suos Sacerdotes satis esse non possent; aliqui etiam non

332 TRACTATUS DE LIBERTATIBVS,
rectè se haberent, nec animarum saluti satis invigilarent;
summi Pontifices, Pœnitentiæ Sacramenti administratio-
nem Regularibus commiserunt; eâ tamen lege, ut debitam
Episcopis reverentiam deferrent, modò majorem, modò
minorem, quod Concilio etiam generali Viennensi appro-
batum est.

C A P U T V.

*De autoritate summi Pontificis circa Jurisdictionem
contentiosam.*

1. **D**eterminatæ sunt in Concordatis inter Leonem X. Pa-
pam, & Franciscum I. Regem Franciæ initis, quæ
circa Jurisdictionem contentiosam oriri solebant disceptatio-
nes. Sed nihil est aded planum, quod difficile non evadat ex
partium studio, vel ex novorum casuum eventu. Præcipuæ
difficultates, quæ circa eam jurisdictionem à tempore Concor-
datorum emerferunt, istæ sunt. Prima, utrum Papa possit
alicujus negotii judicium ad se immediatè trahere? Secunda,
an possit aliquando Romæ negotia judicare? Tertia, an for-
mulis ordinis Judiciarii sese accomodare teneatur.

2. Prima controversia frequens de causis majoribus est.
Causæ autem dicuntur majores ex quatruplici capite. Primò
ex rei, de qua agitur, magnitudine, ut v. g. quando spectant
ad Fidem, ad Religionem, vel ad præcepta generalia morum,
& disciplinæ, ut habetur Can. Præceptis dist. 12. cap. Majo-
res de Baptismo, & alibi. Secundò causæ majores dicuntur
ex magnitudine difficultatis circa illas natæ. Interdum enim
quasi synonyma ponuntur, majores, & difficiliore quæstio-
nes; & ab hoc maximè Capite Galli, saltem si Joanni Ger-
basio credimus, causarum magnitudinem metiuntur. Sic
enim habet Doctor ille dissert. de causis majoribus art. 1.
num. 10. Galli nostri diversam aliquatenus majorum causarum ideam tradi-
dere; neque enim causæ majores apud eos statim dictæ sunt, quæ de rebus ma-
joribus, ac præstantioribus essent; sed quæ plus obscuritatis haberent, ac diffi-
cultatis: quare tum tandem Apostolicam Sedem adeundam, ejusque consilium